

השלמה לספר אהל מועד בת"י

אהל מועד

שער התפלה

זה השער זה כולל ארבעה דרכים .

דרך הראשון בחיוב התפילה . כולל שנים עשר נתיבות .

אמר הווליא לאור הל"י **שמ"ח גאנין** ק"ט, לדאבון לך מסיבת הערבות
בגליונות, והסולמות.
ומצית סדפוק אל הניה נאבדו ד' נה"ת סדפוקים ערך סדפוק סכ"ל, ומצל ע"ד
ול"מ—ולמעט סחקרון עסמיבור הנחמד הזה, למנהי להביא במקומם ראשי הדברים
לשם סיה זכס כפי אשר נרשמו במהחמה סמיבור, ויועיל לדעת פרטי סדינים אשר
סיו זכס, ולא סעלים עסס אח עינו עין סדולמ, וקוצלחס נב ליועס להנחין ,

נתיב א' לנאכ הסעור כהסילס, ובאזמס לסין מהפללין, וכעס סעעיס זיוס מהפללין, וסניחן סלוס למנצ'
קודס סיהסלל,

נתיב ב' לנאכ סלניך לססדיר חמלס סנמו סל הקנ"ס, ואחר יסאל לכיו ,

נתיב ג' לנאכ סקודס כהסילס לומרים סקוקי דזמרה, ולנאכ אס מוחר לדנר נס לדנר מלוס, ואס לומרים
לומס אחר כהסילס ואס לומרים יסיו לכלון קודס אלד' נליו, (ע' נדנך ז' נחיו י' ומ"ס נעיוכ"י סס)

נתיב ד' לנאכ סנעסרה ימ"ח לומרים סמלך הקדוץ והמלך הווספס, ודין סואל לווכי נכיס ולוכי ימיד, ודין
עטה ולא אחר זכרינו למי"ס ומי כמוד ודין עטה ולא אחר וכן (ויסוס הנחיו סד' סזס אסר נא
נלס סעלס לא נאבד וזה מוס סנמלא כחוז), מהסלל נלכור לא ילניך כהסילס יוהר מלחי כהנז נסוס' סלס עטה
ולא סזכיר זכרינו ומי כמוד וכן, נג' נלסוקות חוזר לנלס כאלו עטה נניף הנכוכה וכן וכחוז למי"ס וכססר מי"ס—
כנלמנוכוס,

נתיב ה' האומר ינכוכ (1) עונס סני זס דרך סעיונות דמסעע סקונר כסני כסיות יס א' ניוס ואל' נע, סלומר
על קן לסור יניעו כחעיך מוסחקין אותו למי סעעיל קנלס נמטסה כנלסחי סלומ' על סלו חס ועל
סלו

(*) ספר אוהל מועד לאחר מן הקדמונים (החיד"א בספר שם הגדולים ערך אוהל מועד כתב שהוא להמאירי) הובא
פעמים רבות בבית יוסף ובשאר פוסקים הקדמונים יצא לאור בשנת תרמ"ו ע"י הרשלי"צ אברהם חיים גאגין ז"ע.
בהוצאה זו נשמטו כמה קטעים שנאבדו בדרכם לבית הדפוס (עיין בצילום הרצ"ב). לשמחת עולם התורה
והצמאים לדבר הלכה נתגלגל ובא לידי אוצר הספרים שע"י "חברת אהבת שלום" כתב יד שלם מספר חשוב זה
שבו כמה וכמה הוספות חשובות על הנדפס עד היום, תודתינו להגה"צ יעקב הלל שליט"א ובנו הרד"ג יוסף
שליט"א שהמציאו לנו מתוך ההוספות שבידם.

השלמה לספר אהל מועד (כת"י)

שער התפילה

זה השער כולל ארבעה דרכים, הראשון חיוב התפילה, השני בזמן התפילה ודין מועה בתפילה, השלישי דברים שהמתפלל צריך לזהר בהם והרביעי סידור התפילה. דרך ראשון בחיוב התפילה וכולל י"ב נתיבות.

הראשון

- א. אמר ר' חייא בר אבא אנשי כנסת הגדולה תיקנו להם לישראל ברכות ותפילות וקדושות והברלות.
- ב. הכל חייבים בתפילה ואפי' נשים ועבדים וקמנים.
- ג. מי שמרוד במצוה והעוסקים בקבורה כשם שפמורים מק"ש כך פמורים מן התפילה.
- ד. והמלוה את המת אע"פ שחייב בק"ש פמור מן התפילה.
- ה. ציבור מתפללין בכל לשון אבל יחיד שיודע לשון הקודש לא יתפלל בלשון אחר שאין סניגור ולא מלאך מליץ למי שמניח לשון הקודש.
- ו. נשים או מי שאינו יודע לדבר בלשון הקודש יוצאין בכל לשון שמכירין, ובלשון הקודש יוצאין הכל אע"פ שאין מכירין אותו.
- ז. ושלש פעמים מתפללין בכל יום - שמפורש בדברי רוד ע"ה ערב ובוקר וצהרים אשיחה ואהמה, וכן בדניאל כת' חמנין תלתא ביומא וגו'.
- ח. ואסור לאדם שישכים בפתחו של חבירו ליתן לו שלום קודם שיחלל כמו שנתבאר בדרך רביעי של ק"ש.
- ט. התפילה כנגד הקרבן ועל כן תיקנו כנגד תמיד של שחר תפלת השחר, וכנגד תמיד של בין הערבים מתפללין תפילת המנחה, וצריך עיון למה זאת התפילה נקראת מנחה, ואפשר שנקראת כן על דרך משאת כפי מנחת ערב, ומעם אחר כתוב מרמב"ם. והרמב"ן סמך אותו על פסוק לרוח היום ומתרגמי' למנח יומא. וכנגד אברי תמיד של בין הערבים שהיו קרבין כל הלילה תיקנו תפילת ערבית, ובכל יום שהיה בו קרבן מוסף תיקנו תפילת מוסף. וביום הכיפורים תיקנו תפילת נעילה נקראת כן על שם נעילת שערים.

השני

- א. המתפלל צריך להסדיר תחילה שבחו של הקב"ה ואח"כ ישאל צרכיו וזהו שכתוב לשמוע אל הרינה ואל [התפילה] (התחנה).
- ועל זה תקנו שלוש ברכות ראשונות בשבחו של מקום ב"ה. ובשלשה [ראשונות] דומה לעבד שמסדר שבח לפני רבו וכאמצעיות דומה לעבד שמבקש פרס מרבו. אחרונות דומה לעבד שקיבל פרס מרבו והלך לו.

כ" השמונה עשרה ברכות אנשי כנסת הגדולה תיקנום וכולם צריך לאומרם על הסדר. וברכת המינן שמואל הקטן תקנה. ובתפילת חנה מצינו כעין שמונה עשרה ברכות חזו מפורש בירושלמי. ואמרו באגדה כשהרג אברהם אבינו ע"ה את המלכים ואמר לו קב"ה אנכי מגן לך ופתח ואמר בא"י מגן אברהם. ויצחק ע"ג המזבח כששמע המלאך שאמר אל תשלח ידך פתח ואמר ברוך מחיה המתים. ויעקב כשראה מלאכים עולים ויורדים והיו מקלסים אותו בא"י הא"ל הקדוש.

השלישי

- א. קודם התפילה אומר פסוקי חימרא כדגרסינן בפרק כל כתבי והם מתהילה לדוד עד כל הגשמה תהלל י"ה.
- ב. ונהגו לקרוא פסוקים לפנייהם ולאחריהם.
- ג. ומברכין לפני הזמירות ברוך שאמר ואחר הזמירות מברך ישתבת.
- ד. וכתב הגאון שצריך ליזהר מלדבר מאחר שפתח ברוך שאמר עד שמסיים שמונה עשרה, ולדבר מצוה ולצרכי רבים יש מתירין להפסיק.
- ה. וקודם התפילה נתקנו הזמירות, ואם קודם שיתפלל אינו יכול לאומרו אומר מהן מזמור אחד או שנים ויקצר ויעלה כדי שתהא תפילתו עם הציבור. וי"א שאפי' לאחר התפילה אומר אותם אם לא היה יכול לאומרם קודם התפילה, וכן דעת רבותינו הצרפתים וה"ר והגאון והרב אל ברצלוני והרמב"ן והרשב"א כולן הסכימו שאין אומרים אותם אחר שיתפלל.
- ו. המתפלל צריך לומר תחילה ר' שפתי תפתח, ולבסוף יהיו לרצון אמרי פי, ונהגו לומר קודם יהיו לרצון – אלוקי נצור לשוני.
- ז. ובעשרת ימי התשובה אומר אלוקי עד שלא נוצרתי. ואומר ראב"ד שקודם התחנונים אומר יהיו לרצון, והמנהג לאומרן אחריהן כמו שנתבאר.
- ח. ואחר יהיו לרצון פוסע לאחוריו כמו שיתבאר.

הרביעי

- א. כל השנה מתפלל אדם האל הקדוש ומלך אוהב צדקה ומשפט חוץ מעשרת ימים שבין ר"ה ליום הכיפורים שהוא מתפלל המלך הקדוש והמלך המשפט בשני ההי"ן ואם לא אמר כן לא יצא. ופי' הדבר זהו שהוא המלך והוא המשפט.
- ב. ובשלוש ראשונות ובשלוש אחרונות לא ישאל אדם צרכיו אבל צרכי רבים – זכרנו לחיים – שואל, ואפי' צרכי יחיד מותר לשאול בברכות אמצעיות ובלבד שישאל מעין הברכה, ובשומע תפילה שואל כל מה שצריך שהרי הכל מעין אותה ברכה.
- ג. והבא לומר אחר תשלום תפילתו אפי' כסדר וידוי יום הכיפורים אומר.
- ד. בד"א כשמתפלל בינו לבין עצמו אבל אם היה מתפלל בציבור לא יאריך בתפלתו יותר מדאי.
- ה. כתבו התוספות שאם טעה ולא הזכיר זכרנו, ומי כמוך, ובכך, ובכך, בשלוש הראשונות חוזר לראש כאילו טעה בגוף הברכות. וכן וכתוב לחיים בספר חיים שבאחרונות.

ד. האומר מודים מודים משתקין אותו. ירושלמי - הלא דמיא ברבים, אבל ביחיד תחנונים הם לו.

מצעב התעלה

[illegible]